

כנס מיט"ל השלושה עשר
טכנולוגיות חדשות בהוראה
ובלמידה בהשכלה הגבוהה

סטודנט או חבר - קשרי מרצים וסטודנטים באמצעות רשת חברתית מקוונת בישראל

יובב עשת

המכללה האקדמית צפת
והמכללה האקדמית גליל מערבי

רשתות חברתיות מקוונות

- רשתות חברתיות מהוות כלי תקשורת חדשניים אשר משנים את שיטות האינטראקציה החברתית המסורתיות (Jiang et al, 2013).
- צעירים ומתוכם גם סטודנטים משתמשים בטכנולוגיות של העולם הווירטואלי על מנת לתקשר, לבטא רעיונות, לשמר קשרים חברתיים שקיימים מחוץ לאינטרנט (Chayko, 2012), ליצור קשרי חברות וגם על מנת לתקשר עם מרצים (Chen & Bryer, 2012).
- הרשת החברתית הפופולארית ביותר היא Facebook המונה למעלה מ-1.4 מיליארד חברים ברחבי העולם.
- גילם של יותר ממחצית המשתמשים ברשת החברתית Facebook נע מ-18 עד 25 שנים (Dyson, et al, 2015).

רשתות חברתיות מקוונות

- מחקרים רבים מראים כי מעורבותם של סטודנטים בפעילויות מעבר לשעות הלימוד בכיתות ו**אינטראקציות** עם סטודנטים אחרים **ועם צוות ההוראה** מהוות השפעה ניכרת על הישגיהם האקדמיים.
- Li & Pitts (2009) מצאו כי קיימת אינטראקציה חיובית בין קשר לא פורמאלי של מרצים עם סטודנטים ובין הישגים אישיים, חברתיים ואינטלקטואליים של הסטודנטים.
- מרבית הסטודנטים (94%) והמרצים (57%) בארה"ב מתחברים לפייסבוק לפחות פעם בחודש (Sugimoto et al., 2015).
- Acar (2013) מצא כי 30% מהמרצים במכללות בארה"ב נמצאים בקשר עם הסטודנטים שלהם באמצעות הרשת החברתית פייסבוק.

רשתות חברתיות מקוונות

- Mendez et al (2009) מצאו, כי סטודנטים בארה"ב נוטים לבחור קורסים לאחר שעיינו בדף הפרופיל של המרצה בפייסבוק. יותר ממחצית הסטודנטים שהשתתפו במחקרם דיווחו, כי במידה והם אוהבים את דף הפרופיל של המרצה, סביר כי יירשמו לקורס שלו.

- המחקר הראה, כי הישגיהם האקדמיים של הסטודנטים הנמצאים

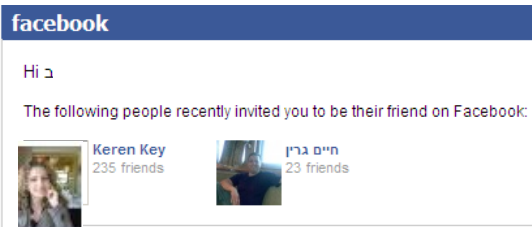

בקשר עם המרצים שלהם בפייסבוק הינם גבוהים יותר מאלה שאינם בקשר עם המרצים שלהם ברשת חברתית וירטואלית.

- מהי התגובה הראויה למרצה ישראלי במוסד אקדמאי אשר מקבל הזמנה לחברות ברשת חברתית מסטודנטים אשר לומדים אצלו?

רשתות חברתיות מקוונות

- הסיבה לקשר שבין הצלחת סטודנטים בלימודים והאינטראקציה שלהם עם המרצים בפייסבוק **אינה ברורה עדיין**.

- חוקרים שונים הציגו השערות שונות בנושא :

1. אינטראקציה עם מרצה ברשת חברתית וירטואלית מעבר לשעות

הפעילות משפיעה לטובה על הישגיהם האקדמיים של הסטודנטים

(Sleigh, Smith & Laboe, 2013 ; Sarapin & Morris, 2015)

2. מרצים יסכימו להיות חברים בפייסבוק של סטודנטים מוכשרים

מבחינה אקדמית ופחות של אלה שהישגיהם האקדמיים נמוכים.

3. סטודנטים מצליחים יותר ירגישו נוח יותר להיות חברים של

מרצים ברשת חברתית מאשר סטודנטים פחות מצליחים.

(Sleigh, Smith & Laboe, 2013; Mendez et al., 2009)

מטרת המחקר

- המחקר הנוכחי נועד לבדוק:

1. האם סטודנטים ישראלים יוצרים קשרים עם מרצים במוסדות אקדמיים בישראל באמצעות רשתות חברתיות מקוונות?

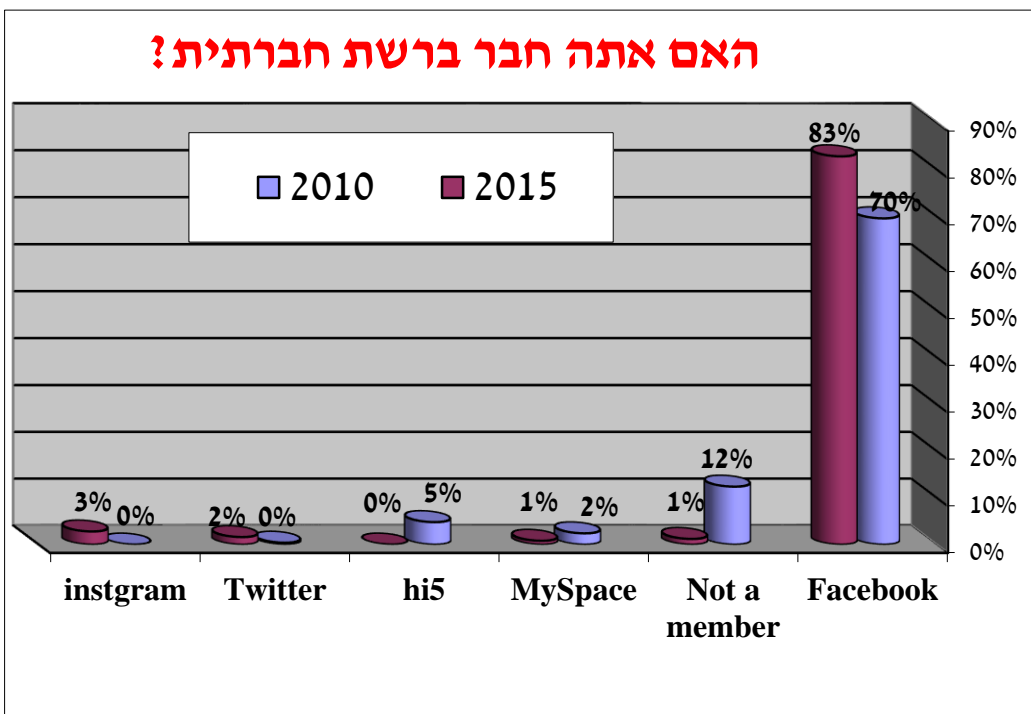

2. מהם מאפייניהם של סטודנטים אלו והאם חל שינוי מהותי בתחום בחמש השנים האחרונות?

- שאלון מובנה הועבר לראשונה בשנת 2010 ל-250 סטודנטים לתואר ראשון במדעי החברה בשתי מכללות אקדמיות בצפון מדינת ישראל.
- השאלון הועבר בשנית בשנת 2015 ל-250 סטודנטים לתואר ראשון במדעי החברה בשתי מכללות אקדמיות בצפון מדינת ישראל.

ממצאים עיקריים

האם אתה חבר ברשת חברתית?

- מרבית הסטודנטים חברים ברשת חברתית (83% בשנת 2015 לעומת 70% בשנת 2010).

- רוב מוחלט (96%) מבין אלו שחברים ברשת חברתית חברים ברשת Facebook.

- לא נמצאו הבדלים במאפיינים הדמוגרפיים בחברות ובתדירות השימוש ב-Facebook, מבחינת מגדר, דת או רמת דתיות.

ממצאים עיקריים

פעילות הסטודנטים ברשת החברתית

שנת 2015	שנת 2010	זמינות
15 פעמים	3 פעמים	מספר כניסות לאתר ביממה
5 שעות	2.5 שעות	שהייה באתר ביממה
413 חברים	200 חברים	מספר חברים
7 קבוצות	11 קבוצות	חברות בקבוצות
1.38 פעמים	1.29 פעמים	חסימת פרופיל של חבר

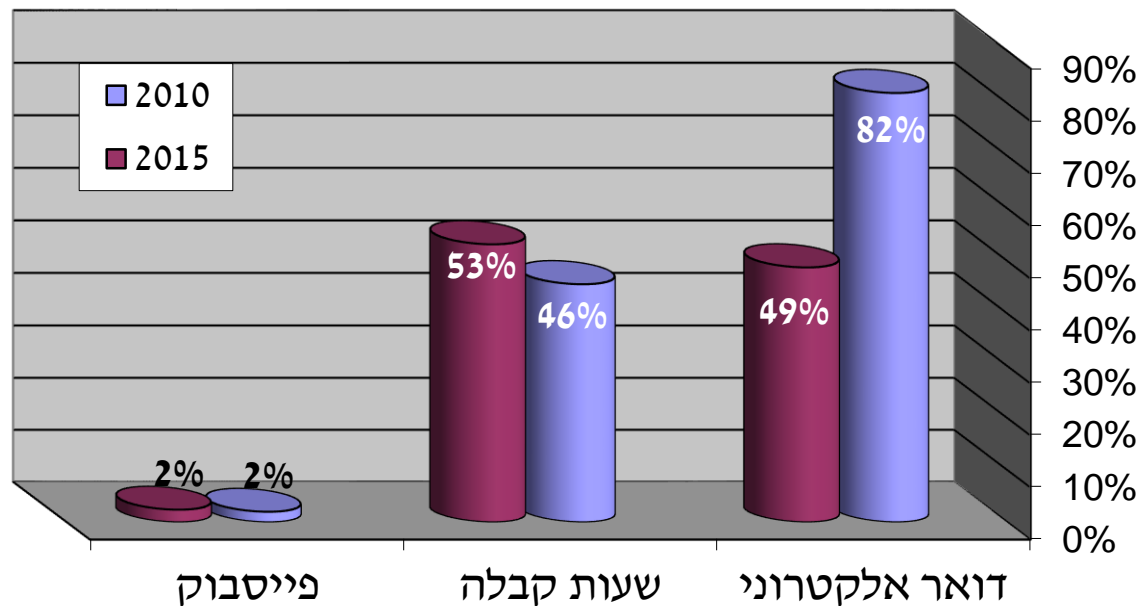
- בעקבות המעבר לשימוש באפליקציה של הרשת החברתית בטלפונים חכמים זמינות הסטודנטים עלתה בצורה משמעותית. בשנת 2015 מרבית הסטודנטים מדווחים שהם כלל לא מתנתקים.

ממצאים עיקריים

מהי הדרך העיקרית בה אתה מתקשר עם המרצה שלך?

- מרבית הסטודנטים שהשתתפו במחקר **לא נמצאים** (98%) **בקשר** עם המרצים שלהם ברשת חברתית מקוונת ויוצרים עימם קשר באמצעות דואר אלקטרוני (49%) או בשעות הקבלה (53%).

- לא נמצא קשר בין ההישגים האקדמיים של הסטודנטים למספר החברים שלהם ולהיותם בקשר עם מרצים ברשת בשתי ההעברות.

ממצאים עיקריים

קשרי מרצים וסטודנטים באמצעות רשת חברתית מקוונת בישראל

שנת 2015	שנת 2010	זמינות
13%	8%	חברות באתר עם מרצה / מתרגל
67%	22%	נכנס לרשת חברתית במהלך שיעור
37%	62%	אצפה בפרופיל המרצה לפני הקורס
33%	40%	אקח קורס אם אהבתי את פרופיל המרצה

- כמות הסטודנטים שמתחברים לרשת חברתית במהלך שיעור אקדמאי גדלה פי שלוש, מ-22% בשנת 2010 ל-67% בשנת 2015.
- לא נמצא קשר בין ההישגים האקדמיים של הסטודנטים למספר החברים שלהם ולהיותם בקשר עם מרצים ברשת.

ממצאים עיקריים

• בניתוח עמדות הסטודנטים כלפי ה-Facebook ככלי לאינטראקציה חברתית עם מרצים ועם מוסד הלימודים עלו מספר סוגיות:

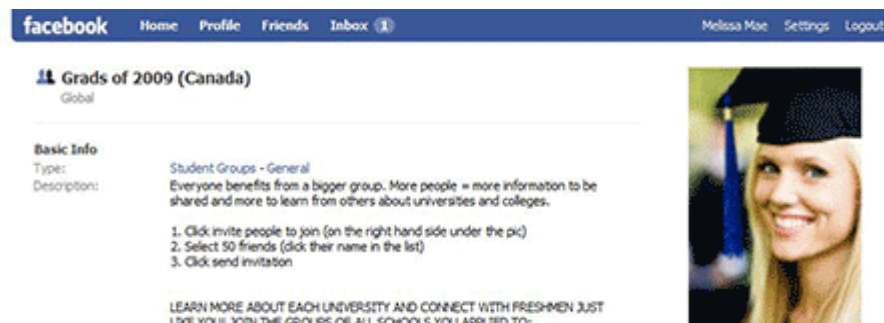
I. כחמישית (19%) מכלל הסטודנטים סבורים שהם יצליחו יותר בלימודים אם יהיו חברים של חברי הסגל האקדמאי בפייסבוק.

II. מרבית הסטודנטים (84% מתוך כלל המדגם ו-73% מתוך אלו שהם חברים של מרצים) סבורים שאין זה הולם שמרצה ישתמש בפייסבוק בכדאי לבדוק פרטים על הסטודנט.

III. חל שינוי בתחושתם של הסטודנטים לגבי הקשר שבינם למוסד הלימודים באמצעות הפייסבוק (מציון 42 בשנת 2010 לציון 73 בשנת 2015) והם חשים כי ישנה קהילה אותנטית של מוסד הלימודים בפייסבוק (מציון 48 בשנת 2010 לציון 72 בשנת 2015).

מסקנות המחקר

- מסקנת המחקר היא שלא חל שינוי בעמדה הבסיסית של הסטודנט הישראלי אשר מעדיף שהכלי החברתי פייסבוק ישמש כרשת חברתית אישית שאינה מערבת בעלי סמכות מתחום הלימודים וזאת בניגוד לממצאים שנמצאו בארה"ב. יחד עם זאת **חל שינוי בעמדות ובמוכנות להיות קשורים ומחוברים אל מוסד הלימודים ולקהילה הווירטואלית של הלומדים בו**. שינוי זה נובע בעיקר מהזמינות שעלתה פי שלוש בעקבות המעבר לטלפוני

יובב עשת הינו מרצה לשימושי מחשב ולוחמת מידע במכללות האקדמיות גליל מערבי וצפת. yovave@wgalil.ac.il